

MAGYAR CIGÁNYZENÉSZEK LAPJA

A MAGYAR CIGÁNYZENÉSZEK ORSZ. EGYESÜLETE HIVATALOS SZAKKÖZLÖNYE

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:

BUDAPEST,
VIII. Kálvária-tér 18.
Telefon: József 405-81.

Szerkeszti: a Sajtóbizottság
Megjelenik minden hóban

Laptulajdonos:
Magyar Cigányzenészek
Országos Egyesülete.

MEGHIVÓ.

A Magyar Cigányzenészek Országos Egyesülete

évi rendes közgyűlését
1928. március hó 20-án délután 3 órakor

a régi képviselőház nagytermében (VIII. Főherceg Sándor-u.) tartja és erre az egyesület tagjait tisztelettel meghívja.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztári jelentés. 4. Ügyész jelentése. 5. A tisztikar és választmány lemondása, felmentvény megadása.	6. Az új tisztikar és választmány megválasztása. 7. Indítványok. 8. Elnöki zárszó.

A közgyűlésen csak oly indítványok tárgyalhatók, melyeket a tagok az alapszabályok 10 §-a értelmében 8 nappal a közgyűlés előtt az elnökséghez írásban beadnak,

A közgyűlés megelőzően délután 2 órakor a közgyűlés helyén a vidéki csoportok képviselőivel a központi vezetőség tájékoztató értekezletet tart,

A választmány megbízásából
az Elnökség.

Jegyzőkönyv.

Felvétellett a Magyar Cigányzenészek Országos Egyesülete Budapesti Helyicsoportjának tisztújító évi közgyűléséről 1928. január hó 28-án.

Jelen voltak: a Magyar Cigányzenészek Országos Egyesülete Budapesti Helyicsoportjának elnöksége és teljes választmánya, valamint a Magyar Cigányzenészek Országos Egyesületének központi vezetősége, azonkívül kb. 300 tag.

Füredi Fábián elnök: Mélyen tisztelt Kartársak, tisztelt testvéreim. Évi közgyűlésre jöttünk össze. Ugy hiszem mindenki tudja, hogy a csoport beszámolóját tartja és az alapszabályok szerint új tisztikart fognak választani. Én mint a helyicsoport elnöke Isten kegyelméből és a maguk jóakaratóból vezettem, intéztem a

dolgokat és tölem telhetőleg szerény odaadással azon voltam, mint ezt látni fogják, hogy hasznukra legyenek. Voltak emberek kik szívvel lélekkel nem kimélve semmi fáradságot dolgoztak velem együtt.

De tulajdonkép nem is a vezetőség a hibás, hanem a cigányság, mert ők voltak azok, akik a kenyeret kiengedték venni a a kezűkből és később kezdtek csak rájönni, hogy ez így nem lesz jó. Akkor jutott eszükbe, hogy egyesülni kell. De mi történt? Hét év elröptült a fejünk felett és nem hogy összetartottak volna, hanem nem törődtek az egylettel, pedig ha összetartanak akkor nem állnánk így. Az utolsó pár hónapban szinte tartathatatlant volt a helyzet. Erre mi egy mozgalmat indítottunk. A társadalmi egyesülteket hívtuk meg. Ennek eredménye volt aztán a Pesti Hírlap január 18-iki szá-

M. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA
Hírlapkönyvtári
I. növekedésknpló
19.2.29/44...sz.

mában megjelent cikk. Majd pedig Raffai püspök vezetésével egy bizottság alakult, mely a magyar nóta védelmére kelt. Tehát ebből is látják, hogy már kezdenek velünk foglalkozni és csak arra kérem a tagokat, hogy ennek a mozgalomnak ne fordítsanak hátat, hanem igenis vegyenek benne részt és pedig oly formán, hogy ezzel a mozgalommal kapcsolatosan a magyar nóta tanulását fogják kultiválni és oda gyermekeiket küldjék el, hadd tanuljanak, mert ennek csak hasznát veszik. Most pedig átadom a szót Lillin József titkár urnak.

Lillin József a Budapesti Helyicsoport titkára: Testvéreim! Mielőtt a titkári jelentést elkezdem, komolyan átgondoltam, hogy mit is mondok. Lehet, hogy fogok olyanokat mondani, ami nem tetszik, de az nem jelenteni még azt, hogy az nem igaz. Én ki nagy társadalmi életet élék állásomnál fogva, én jobban áttudok tekinteni a helyzeten.

Az én véleményem, hogy fejlődni kell. Az első és legfontosabb dolog az, hogy értelmes ember módjára bánjanak velünk és hogy komolyan vegyenek, ne mulassanak rajtunk. Egy esztendővel ezelőtt történt az új adminisztráció ketté választása. Ez azért történt, hogy eredményesebb munkát tudjunk kimutatni és büszkén vallhatjuk, hogy bármilyen kevés, de mégis van egy pár milliócskánk, amit amienknek mondatunk már. Hét év után végre egy esziendő alatt, van egy pénz alap, melyre mondhatjuk, hogy vagyonunk, melyből rövid időn belül sikerül talán egy házat vennünk. Ami pedig egyébként a munkánkat illeti számtalan beadványban, kérvényben, szóval és írásban eljártunk a miniszteriumokban és kérjük a zene intézményes megvédését. Es mi itt egy pár jó emberrel, kik nem kimélték semmi fáradsagot, vártuk, hogy mikor fog a miniszterium valamit csinálni az érdekünkben. De a rendelet csak nem jött. Kértük, hogy tiltsák el a kávéházakban az idegen muzsikát, ha azt nem lehet hát gyéky kötelezővé, ugy mint külföldön, hogy cigányt is vegyenek be. Így hát látják, hogy minden tőlünk telhetőt megtettünk és mi nem voltunk oka a rossz helyzetnek. Amikor láttuk, hogy nem sikerül összehívtuk a társadalmi egyesületeket. El is jöttek és megkértük őket, hogy legyenek segítségünkre, az eredmény az lett amit maguk is látnak. Mert ugy-e senkit sem kényszeríthetünk, de kérni lehet és ezt meg is tettük. Anynyit azonban elértünk, hogy a kormány előtt a köz tudatba be megy az, hogy már kell valamit csinálni a cigányzenész társadalommal is. Aztán jött a betegségyelőz ügy. Eljártunk ebben az ügyben is a Népjóléti miniszteriumban. A végén rájöttek, hogy ezzel kapcsolatban a tagdíjakat legalább 26.000 K-ra kellene fel emelnünk. Ez az egyik a betegségyelőzvel kapcsolatban. A másik az, hogy kellene a cigányzenészeknek a jogviszonyát valahogy rendezni. Mert a cigányzenészek sem az iparosokhoz, sem a művészekhez sem más szakszervezethez nem tartoznak, csak ez a kis egylet van. Tehát azt mondták nekünk, hogy mi próbáljuk meg-

oldani a valahogy ezt a kérdést. Mi gondolkoztunk is ezen és arra a megállapodásra jutottunk, hogy ugy mint az ügyvédek, vagy a mérnökök kamarai jellegű egyesülésbe kellene tömörülni. Most dolgozunk rajta az ügyvédi, valamint a mérnöki kamara alapszabályai útján. Ennek alapján tagja kellene, hogy legyen minden cigányzenész. Epen ugy mint az iparos, felvételi vizsgát kell tenni egy zsüri előtt, melyet megelőz egy egykét, vagy három éves tanuló év. És ha a vizsgát letette csak akkor lehet kamarai tag. Így gyarapodva Isten segítségével sikerül majd egy hajlékot venni, melyhez fogjuk kérni az állam támogatását is, amely már kezd arról gondoskodni, hogy mit is kellene ezzel a társadalmi réteggel csinálni. Különben egy éven belül több mint valószínű, megalakul a magánalkalmazottak nyugdíj intézete, amely reánk nézve is igen fontos. Addig is kérem a tagokat, hogy az egyesületet ne kezeljék ellenséges indulattal, mert hogy nincs és azért válnak ellenséggé, az egyesülettel szemben, ez nem helyes gondolkodás, hanem igenis éppen akkor kellene összetartani, mert az egyesületet a tagoktól itélik meg.

Füredi Fábián elnök: Most pedig kérem a pénztári jelentést előterjeszteni.

Banyak Ferenc számvizsgáló: Igen tisztelt közgyűlés! A pénztáros helyett én fogom a pénztári jelentést előterjeszteni, melyet Forizs Sándor ellenőr ural együtt átvizsgáltunk és rendben levőnek találtunk. Hogy tájékoztassam Önöket bejelentem, hogy a csoportnak a jelenlegi bankban levő pénzállománya 6283.29 fill. A központ tartozik ezen kívül 2995 20 fill.-rel Ezek szerint a mérleg szerinti vagyon 9353.33 fillér, a többi kisebb tételekkel együtt.

Horváth Vilmos tag szólal fel, mindenek előtt sajnálattal állapítja meg, hogy akinek tulajdonképpen itt kellene lenni, azok nincsenek itt. Különben kijelenti, hogy a mostani vezetőséggel nincsenek megelégedve és a jelen vezetőség mondjon le, mert még mindig ott tartunk ahol 3—4 éve tartottunk. Talán az új vezetőség nagyobb eredményt fog kimutatni és akkor a tagoknak inkább lesz kedvük az egyesülettel szemben fennálló kötelezettségüknek eleget tenni.

Gáspár Lajos tagnak egy kérése volna az egyesülethez, de tekintettel arra, hogy szóval elmondani nem tudja, inkább leíratta és kéri Rácz Zsiga központi ügyvezető alelnök urat, hogy olvassa fel a Közgyűlésnek.

Rácz Zsiga közp. ügyv. alelnök: Felolvassa az iratot, mely a tagdíj fizetések mikénti voltát fejti a betegség esetére, majd pedig leírja, hogy az egyesületre igen nagy szükség van, már azért is, mert van egy hely ahol összejöhetnek, ezt ugy a rendes fizető mint a nem fizető tagok is belátják. Majd kifejti, hogy össze kell fogni, hogy az ellenségeinket letörjük, mert ha összetartanak illetve tartottak volna akkor könnyebben lehetett volna megküzdeni velük. Egyben kéri, hogy olyan vezetőséget válasszanak, kik erős kézzel dolgoznak, mert sajnálattal elnézéssel nem lehet rendet

fenntartani és csak olyan emberek legyenek a vezetőségben kik magasabb polcokon állnak és nem kiegészítő cigányok, hogy ne lehessen azt mondani, hogy a muzsikálásokat amik a telefonon jönnek a vezetőségi tagok veszik fel és az impresszárió csak olyan embereket helyezzen el, akiknek rendben van a könyve. Ezen kívül még kéri a gyógykezelését, valamint a nyugdíj intézet létrehozását.

Rác Zsiga központi alelnök: Tekintettel arra, hogy igen komoly kérdéseket érint, az ügyet magunkévá tesszük.

Szalai Lajos a budapesti Helycsoport elhelyezője. Igen tisztelt Uraim! Én tökéletesen tudatába vagyok annak, hogy nem valami közszeretben álló egyén vagyok Önök között. De azért engemet sem lehet okolni mindenért, mert ha véletlenül jön egy muzsikálás, a primások nem tagembereket visznek magukkal, hanem primásokat, legfeljebb egy nagybőgőt és cimbalmot. Én erről nem tehetek. De igenis ott ahol módomban áll, teszek is. Itt maguk között egyetlen ember sem mondhatja, hogy a szilveszteri muzsikálásokból csak egy fillért is levontam volna a magam részére. Azonkívül, ha szerződést csinálók a tagokkal is aláíratom, hogy tudják, hogy mennyi a fizetésük. Azután itt vannak kérem az ugynevezett kisebb helyek. Itt maguk a tagok rontják el a helyzetüket. Mert tegyük fel, ha állandó helybe tennék egy kisebb bandát, azok a tagok ott muzsikálnának míg a szombat eljön és akkor elmenének máshová, úgy hogy ezáltal a primás renomméját teljesen tönkreteszik, azonkívül én sem merek többé ilyen emberekkel foglalkozni. Így tehát láthatják, hogy saját maguk rontják el a helyzetet, amit úgy hiszem Maguk is észrevehettek már. Még csak azt akarom megjegyezni, hogy ha a jövőben el akarnak valamit érni, úgy a legfontosabb dolog, hogy összetartsanak, mert a mostani viszonyok között a helyzeten javítani nem lehet.

Tuzák Károly tag. Több kartársra nevében kéri, hogy alkalmi cigányokat a választmányba ne válasszának be, mert azoknak módjukba fog állni, hogy a telefonon jövő muzsikálásokat elvegyék a többi tagoktól.

Fecske Horváth János tag kéri a vezetőséget, hogy a klub mikénti állásáról adjon felvilágosítást.

Kovács József tag. Tekintettel arra, hogy léptenyomora azt hallani, hogy fizetni kell az egyület, csak arra nem ad felvilágosítást a vezetőség, hogy miből fizessenek, ha hónapokig nem muzsikálnak, egyben kijelenti, hogy elég nem szép volt a vezetőségtől, hogy azt mondták ha másképp nem lehet, hát adja el a kabátot magáról.

Rác Zsiga központi ügyvezető alelnök: Bár nem volt szándékomban felszólalni, mégis mint a Budapesti Helycsoport tagja egy pár szót szólok. Az elhangzottakból leszűrve a tagok elkeseredését a két vezetőséggel szemben megértem. A vezetőség nem csinál semmit. Ez igaz. De miért? Mert nem tud. Hogy ezen segítségünk ennek van egy módja és pedig közgyűlést kell

összehívni, a tagok mondják ott el sérelmeiket, választanak új vezetőséget, a központit, sem a helycsoporté, nem a hatóságok, hanem a tagok válasszák. És ha a tagok olyan választottak akik az érdekeiket nem tudják kellőleg előre vinni, úgy a következő választáson helyre kell hozni a hibát. Tessék itt van a gyűlés válasszanak olyan embereket, kikről megvannak győződve, hogy tudnak is valamit csinálni.

Lillin József a Budapesti Helycsoport titkára. Egy igen fontos ügyre vonatkozólag szeretne felvilágosítást adni. Még pedig a club ügyre vonatkozólag. A dolog olyként áll, hogy Posta Sándorral már kezd az ügy düllőre jutni, úgy hogy előre láthatólag két-harmadrészt visszatudjuk szerezni a pénzünknek.

Baráth Gyula tag. Csak azt akarja a közgyűlés tudomására hozni, hogy 1925-ben a Hágai Nemzetközi Uniótól jött egy levél, hogy lépünk be. Ezt a tényt az 1925-ben tartott közgyűlésen is felhozták. Ha mi annak idején beléptünk az Unióba, ma nem lenne anynyi facér cigány, így a megélhetés könnyebb lenne. Az akkori vezetőség ezt nem hajtotta végre, igaz, hogy ezért felelőség nem terheli őket, csak igen nagymulasztást követtek el a tagokkal szemben. Különböben csak ezt akarta elmondani, illetve a tagoknak tudomására hozni.

Füredi Fábián elnök. Az elhangzott panaszokra és indítványokra válaszolok a következőkben. Horváth Vilmos tagnak; csak annyit, hogy felesleges azt mondani, hogy mondjunk le, mert hiszen azt tudnia kellene hogy ez a gyűlés tisztújító gyűlés és ennek a tárgya az új vezetőség megválasztása és hogy nem gazdálkodtunk jól. Miért nem? Hiszen mikor megalakultunk nem volt semmi pénzünk és most pedig 12 millió felül rendelkezünk.

Gáspár János tag beadványára vonatkozólag azt jegyzem meg, hogy nagyon komoly és szép dolgokat említ, melyet mint a Központi Alelnök ur említett is magunkévá tesszük.

Szalai Lajos Budapesti Helycsoport elhelyezőjének szavaira válaszol azt mondom, ha a tagok mindazt megszívlelik amit mondott, akkor sokkal hamarabb célt fogunk érni.

Tuzák Károly tagnak, hogy kik legyenek a választmányban az nem a vezetőségtől függ hanem a választó gyűléstől.

Fecske Horváth János tag szavaira, csak annyit jegyzek meg, hogy az központi ügy.

Rác Zsiga központi alelnök Ur szavaira, csak annyit jegyzek meg, hogy igaz van és csak olyan embert válasszanak akik magukat megtudják védeni.

Baráth Gyula tag szavaira, annyit válaszolok, hogy ez sem helycsoport ügy.

Most pedig megköszönöm az egész tisztikar nevében a belénk helyezett bizalmat és kérem a felmentés megadását. Most pedig átadom a szót a kandidáló bizottság elnökének.

Járók Pál a kandidáló bizottság elnöke. Kedves Uraim! Én mint a kandidáló bizottság elnöke köszönetet mondom a vezetőségnek, most pedig felsorolom a kandidális új vezetőség névsorát.

Elnök: Kurina Simi egyhangulag elfogadva

Alelnökök: Orsolya Géza " "

Kovács Mátvás " "

Titkár: Torma Gyula a közgyűlés elveti, helyette (Balog Imre

Pénztáros: Balog József egyhangulag elfogadva
 Főellenőr: Forizs Sándor " "
 Ellenőr: Banyák Ferenc " "
 Jegyző: Bálint János " "

Választmányi tagok:

ids. Sára Elemér Egyhangulag elfogadva
 Tóth Pista " "
 Rácz Lala " "
 Jároka Sándor közgy. elveti h. Baka Cirok Józs.
 Dombi János " " " Baráth Gyula
 Mágó Károly " " " Sárközi Sándor
 Horváth József " " " Horváth Gábor
 Dombi István egyhangulag elfogadva
 Pupos József " "
 Farkas Bercki közgy. elveti h. Farkas Vince
 Sipos Sanyi egyhangulag elfogadva
 Jároka Pál elfogadva
 Bertok Vili közgy. elveti helyette Németh János
 Oláh Gyula " " Nyári Gyula
 Rácz Kovács Lajos elfogadva
 Borsos Sándor egyhangulag elfogadva
 Fecske Horv. János közgy. elveti helyette Parádi József
 Péter Lőrincz János beavasztva arra az esetre, ha az egyesülettel szemben fenálló fizetési kötelezettségének eleget tesz.

Pótválasztmányi tagok:

Sándor Viktor egyhangulag elfogadva
 Radics Jenő közgy. elveti helyette Kovács Lajos
 Medgyaszay Antal egyhangulag elfogadva
 Horváth Laci közgy. elveti helyette Fecske Sánd.
 Zsákai Gyula egyhangulag elfogadva
 Jároka Pál a kandidáló bizottság elnöke. A választás megtörtént felkérem az új elnök urat, hogy vegye át a szót.

Kurina Simi a Budapesti Helyicsoport elnöke. Igen tisztelt Közgyűlés! Kedves Barátaim! Ugy a magam nevében, mint az újonnan megválasztott tisztikar nevében, mondok köszönetet a belénk helyezett bizalomért és teljes erőmmel azon leszek, hogy a tagok javát szolgáljam. Most pedig bezárom a gyűlést.

Kmtt.

Kurina Simi s. k. Lillín József s. k.
 elnök. titkár.

Kovács János s. k.

jegyzőkönyvvezető.

A vidék és a főváros

írta: Dr. Járosi Jenő.

A vidék és a főváros bizonyos szempontokból állandó ellentétben áll egymással.

A főváros nagy méretei lázas, hajszás élete mássá formálja az emberek belsejét, mint a vidék aránylag csendes nyugalmas, lassabb élettempója. — Ez a mássá formálás eredményezi azután az ellentéteket melyek felmerülnek politikában, gazdasági, társadalmi életben — és az emberek gondolkodás módjában, tetteiben.

Ezek az ellentétek bizonyos mértékben felmerültek a cigánytársadalomban és így az egyesületben is. Az első jele ennek a vidék azon kívánsága volt, hogy

Budapesten is alakuljon meg helyicsoport ugyanolyan jogokkal és kötelezettségekkel, mint a vidéki helyicsoportok jogai és kötelezettségei. Ez meg is történt 1926 nov. 16-án, mint azt már lapunkban részletesen megírtuk, megalakult a budapesti helyicsoport, mely azóta működik is. Ennek a működésnek az adminisztrációban mutatkozó első jele az, hogy külön-külön vezetősége és választmánya van a központnak is a budapesti helyicsoportnak. A második jelenség, melyet az elkülönítés maga után vont a külön könyvelés és külön pénzkezelés. Az egyesület szempontjából különösen az utóbbi bir jelentőséggel, amennyiben a központ jövedelméhez a helyicsoportnak nyulni nem szabad és viszont! Ezzel megszűnik a vidék számára, melyet egyesek úgy fogalmaztak meg, hogy „Budapest eladminisztrálja a vidék pénztét” — Hát mostmár nem adminisztrálja el, nem is nyulhat hozzá. Hogy az elkülönítés óta hogy alakultak a budapesti helyicsoport teljesen magántügye, mely ugyan tartozhat az egyesület központi vezetősége elé de nem az egész nyilvánosság elé, azért ezt itt nem is tárgyalom, csupán a központ pénzügyi helyzetével és ezzel kapcsolatosan a helyicsoportok magatartásával óhajtok foglalkozni.

Meg kell állapítanom, hogy a különválás óta az egyesület anyagi helyzete nem javult, sőt romlott. Mi- ben kell ennek a magyarázatát keresni? Két körülményben. Először a budapesti helyicsoportok megalakulásában. Ezzel a megalakulással elesett a központ egy jelentős jövedelemtől, amennyiben azelőtt a központot illeték a budapesti tagok tagdíjai a maguk egészében, ugyanigy a beiratasi díjak is, most pedig csak a tagdíjak 70 %-a illeti meg. Igaz, hogy ezzel szemben a budapesti helyicsoport látja el önmagát adminisztrációval, amelynek költsége a központot nem terheli, de miután közös tisztviselői is vannak, a csoportnak nagyobb arányú kötelezettséget kellene vállalnia ezek fizetésével kapcsolatban, mely kötelezettség megfelelné a részére végzett munka ellenértékének.

A központ anyagi bajainak egyike azonban nem itt van és különben is e kérdés már tárgyalás alatt áll és a közeljövőben, az új központi vezetőséggel meg is oldódik.

Az anyagi bajok okának lényege a második körülményben: a vidéki helyicsoportok magatartásában keresendő. Az utóbbi időben a vidéki helyicsoportok működése egyáltalán nem kielégítő. A legtöbb csoport magatartása egyszerűen érthetetlen. A pestiek nem adminisztrálhatják el a pénzüket az egyesület az adósá- gokból kilábal, a temetési segélyeket pontosan, rendez- sen fizeti, minden egyéb kötelezettségének megfelel, ezzel szemben a helyicsoportok egyáltalán nem törőd- nek az egyesülettel, a tagdíjakat nem fizetik, a központ leveleire, felszólítására a legtöbb esetben nem is vá- laszolnak. Mi ennek az oka? A legtöbb csoport hivat- kozik a nagy pénztelenségre, szegénységre. Igaz, hogy nehéz viszonyok vannak, de azt a nagyon csekély havi

tagsági díjat ennek dacára könnyen be lehet fizetni, hisz havonta csak 1 p. 60 f. Ez oly kis összeg, hogy minden tag megerősítés nélkül befizetheti, ha még oly keveset keres is. Nincs olyan tag, aki ennek legalább tiszseresét el nem költené hasonló dohánnyra, egy kis italtra, egy kis szórakozásra.

Tudjuk van a központnak nagyon sok ellensége és ezek igyekeznek a csoportokat elidegeníteni az egyesülettől, de ezekre halgatni butaság, akkor amikor napról-napra tapasztalják, hogy a központ teljesen rendben vezeti az ügyeket és teljesíti kötelezettségeit.

A helycsoportok nem törődömsége tehát az oka ezek szerint a központ nehéz helyzetének! Felhívjuk a csoportokat most is, a közgyűlésen is ezt fogjuk tenni, hogy szedjék össze magukat, ne hallgassanak csuf száju rágalmozókra, ne hagyják el az egyesületet és ne kényszerítsék a központot, hogy figyelmeztetésen kívül egyéb eszközöket is kénytelen legyen igénybevenni a rend helyreállítására.

A cigányzenészek válaszolnak a jazz-nek.

A Pesti Tözszédben megjelent cikkekre egyesületünk az alanti cikket küldte be a szerkesztőségnek, mely azt készséggel közölte.

Igen tisztelt Szerkesztő úr!

Nagybecsű lapjokban szeptember 29-én megjelent „14.000 cigányzenész elkeseredett harca a jazz ellen!”, „Bachmann-mester megvédi a jazz muzsikát” című interjura válaszunkat nb. lapjokban közölni szíveskedjék.

Annyi nyilatkozat után mi nagyrészt felelőtlen egyének szájából hangzott el, inditva érezzük magunkat, hogy a közvéleményt tájékoztassuk, még pedig a legtárgyalagosabban. Egyben helyre kell igazítanunk Bachmann-mester interjútját is. A cikk szerint a Magyar Cigányzenészek Országos Egyesülete legutóbbi közgyűlésén olyan határozatot hozott, hogy Rácz Zsiga és Korodi Gyula menjenek fel küldöttségbe a Belügyminiszter urhoz. Ez valótlan. A Magyar Cigányzenészek Országos Egyesülete nem tartott közgyűlést és sem Rácz Zsiga, sem Korodi Gyula nem jártak küldöttségbe a Belügyminiszter urnál. A valóság az, hogy tartottunk egy értekezletet a társadalmi egyesületek legkiválóbbjainak részvételével, — mint ezt a lap meg is írta — és azon elhatároztuk, a testületekkel együtt, hogy igenis küzdeni fogunk a magyar zene letörése ellen minden eszközzel. Ezzel kapcsolatban kijelentjük, hogy egyesületünkbe nincs kétféle frakció, hanem egységes frontba áll a magyar cigányzenészség a magyar muzsika védelmére. Ennyit a közvélemény tájékoztatására.

Felháborodással olvastuk, hogy a cikk Radics Béla konzervatív, maradinak, kottát nem értő cigány-nak apostrofálja. Mi nem akarunk ugyan ilyen hangon válaszolni, csak annyit jegyzünk meg, hogy Radics Béla cca op. 40-nél tart a zeneszerzés terén,

művei fölelnek hegedűszólókat, szononokat, magyar keseregőket, magyar népdalokat, keringőket stb., melyek mind kifogástalan remekművek. Ennyit Radics Béláról.

Bachmann-mester urnak felelősség nélkül tett nyilatkozatát komikusnak tartjuk. Szerinte a jazz-zenészeknek 90%-a akadémiai képzettségű. Ugy látszik Bachmann-mester összetéveszti a zeneakadémiát a kereskedelmi akadémiával, mert igen sok jazz-zenészt ismertünk, kik a rossz gazdasági viszonyok miatt felcserélték a tollat saxophonnal és a dobbal. Ehhez jönnek még az ipari és egyéb pályáról a zenei pályára özőnlők.

Nem tudjuk, hogy Bachmann-mester honnan veszi azt az értesülést, hogy a magyar cigányság 90%-a nem tud magyarul inni és olvasni. Mi az hisszük, hogy kár időt tölteni ennél a kérdésnél, mert ez csak a tájékozatlansággal párosult rosszakarat mondhatja. Ellenben tudjuk, hogy Bachmann-mester a hosszú idő alatt, melyett itt töltött, még mindig nem sajátította el hazánk nyelvét tökéletesen. Szerinte a magyar cigányzene ugyan azt produkálja, mint 60 év előtt. Itt azután tévedett, mert nem 60 év, hanem 600 év óta, sőt még régebben produkálja ugyan azt a magyar muzsika terén. Ez az igazi magyar zenei sikert és elismerést aratott népmuzsikát örökké fenn akarjuk tartani. Csak nem képzeli, Bachmann-mester, hogy Tinodi Sebestyén, Cinka Panna, Bihari János, Lavotta, Csermák, Boka, Borzó, Rácz, Berkes, Radics és az ismeretlen kurucdal szerzők műveit, melyek a magyar nép lélekhű és egyedüli kifejezőit kontaktusba lehessen hozni az afrikai négerektől átvett káfonikus zenével.

Bachmann-mester megjegyzi, még azt hogy Párizsba, Londonba stíllás magyar cigányok jártak, quazi az atillájuk kedvéért szerződtek őket külföldre. Felvilágosításul megjegyezzük, hogy a boldog békevilágban nem igen tudták a művelt Nyugaton Magyarország létezéséről, hanem egy népnek tartottak bennünket az osztrákokkal, ezért mentek a magyar cigányok atillában külföldre, hogy külsőségekben is dokumentálják magyarságukat. Játékukkal pedig meggyőzték a külföldet arról, hogy milyen magas zenei kulturája van a magyar föld cigányának. Azt is megjegyzi, Bachmann-mester, hogy ők is tudnak magyar nótát játszani. Erre csak annyit, hogy magyar nótát úgy mint ők, német, francia, angol vagy cseh zenészek is tudnak, de magyar nótát csak magyar cigány tud játszani.

A szintén nyilatkozó Grünauer Béla urnak is egy pár szót. Egy cigány soha sem állította magáról, hogy Magyarországon csak ő képviseli a muzsikát. De azt bátran mondhatta és mondja is magáról, hogy a magyar népnek egyedül ő a muzsikus. Kár Bartók Bélát belevonni és Bartókrá hivatkozni e kérdésnél. Bartók Béla is a magyar népdalokból merítette Grünauer ur által említett „20 magyar népdal” című,

1906-ban megjelent munkáját, de a magyar nép még sem ugy éneklí nótáit, ahogy Bartók Béla átdolgozta, hanem úgy, ahogy a szíve kívánja, ahogy a magyar cigány játssza.

Mi a magunk részéről nem tartjuk a Bachmann-mester által nagybecsült jazzt oly nagy művészetnek, amikor a saxophont 3—6 hónap, a dobót 2—4 hét alatt meg lehet tanulni. Példa erre az a fekete-képi cigányforma emberke, ki szintén nyilatkozott mert mig mint cigányzenész Radics Béla zenekarában, ahol ő az a) és b) sipót fujta, sem más elsőrendű cigányzenekarban nem felelt meg, addig most Bachmann-mester zenekarának oszlopos tagja.

Végül Bachmann mester háláját elvárjuk, mely reméljük megillet, amiért annyit foglalkoztunk vele.

Válaszunk közléséért fogadja Szerkesztő ur a Magyar Cigányzenészek Országos Egyesületének hálás köszönetét.

Rácz Lacit kiutasították Léváról.

Rácz Laci szerződést kötött a lévai Városi Vigadó bérlőjével, aki bandájával együtt leszerződette őt. A vendéglősnek Léván megígérték, hogy nem akadályozzák meg Rácz Laci muzsikálását. A vendéglős tehát nagy büszkeséggel kötötte meg a szerződést a »cigányok királyával, aki a magyar nótákba annyi szint, örömet és fájdalmat tud belevinni hegedűjével

Rácz Laci Budapesten annak rendje-módja szerint megkapta a csehszlovák vizumot. Ugyanilyen vizumot kaptak bandájának tagjai is.

Rácz Laci teljes zenekarával elutazott Lévára és a Városi Vigadó éttermében megkezdte a muzsikálást. De másnapra az a meglepetés érte, hogy csak négy napig játszhat, aztán el kell hagynia Csehszlovákiát. A cseh hatóságok nem engedik meg, hogy Léván muzsikáljon.

A »cigánykirály« is, a lévai vendéglős is szaladtak jobbra-balra. Probálták meggyőzni a hatóságot arról, hogy semmi baj és veszély nem származik abból, ha Rácz Laci tovább is muzsikál a lévai vendéglőben. Végül is még tizenkét napi tartózkodási engedélyt adtak Rácz Lacinak és bandájának.

De a tizenkét nap nagyon gyorsan eltelt és Rácz Laci megkapta a szigorú kiutasítási végzést. El kellett távoznia Léváról, hiába marasztalták azok akiket megrikatott magyar nótáival.

— De azért eljártszottam az Ocskay szerenádot, — mondotta büszkén a »cigányok királya« és kacsint hozzá. — Én is sirtam és velem, meg a hegedűmmel együtt sirt az egész kávéház. Tele volt magyarokkal.

Aztán így magyarázza meg kiutasítását:

— Azt mondták rám a csehek, hogy veszedel-

mesebb vagyok a Rothermernél is. Féltek a hegedűmtől. Hát félhetek is mert én nem játszottam fox-trottot és blak-bottomot, csak magyar nótát muzsikáltam. Naponta negyven-ötven magyar nótát játszottam nekik és még annak is megsajdult a szíve, aki már-már elfelejtette, hogy Léva magyar város. Volt olyan cseh katonatiszt a vigadóban, aki csak kitértette a száját. Látszott rajta, hogy elszorul a szíve, amikor magyar nótát hall.

A kiutasítási végzés voltaképpen arra hivatkozik, hogy Cseh-Szlovákia területén sok az állásnélküli cigányzenész, ép azért semmi szükség sincs »a cigányok királyára«. De ebben a hivatalos megokolásban nem hisz sem Rácz Laci, sem a bandája, nem hisznek a lévaiak és talán még azok sem, akik írták.

H I R E K

A Balatoni Tündérest. Február hó 10 és 17-én a Városi Színházban rendezett balatoni diszhangversenyeken Ilovszky János törvényhatósági bizottsági tag ur felkérése folytán résztvett egyesületünk egy kétszáz tagu monstre zenekarral, melyet Radics Béla vezetett. A diszeloádások közönsége lelkesen ünnepelte zenekarunkat mindkét alkalommal. Jól esett tapasztalni ezt az osztatlan lelkesedést, amely oly hatalmasan nyilvánult meg a magyar nóta és a cigányság iránt. Biztatás ez a jövőre. A magyar közönség mégsem fog elhagyni bennünket, akárhogy rikoltoz is — a jazz! A szereplő primások a figyelmes rendezősegtől díszes kivitelű emléklapettet kaptak a Kormányzó Őfelméltósága domborművű arcképevel.

A budapesti helyicsoport bálja csonkacsütörtökön este fényes sikerrel zajlott le. A rendezőség élén Kurina Simi a csoport új elnöke és Szalai Lajos impresszárió, valamint a rendezőség többi tagjai fáradoztak az est sikere érdekében, mely nem is maradt el. Ugy anyagi mint erkölcsi sikere igen jelentős volt a kedves mulatságnak, mely a reggeli órákig tartott a legjobb hangulatban minden zavaró incidens nélkül.

Változások a Központ adminisztrációjában. Saári Ákos a központ eddigi adminisztratív tisztviselője távozott állásából.

Lillyn József budapesti helyicsoportitkár a központonhq vétetett át, a vidéki helyicsoportok átszervezése miatt. Munkáját a vidéken rövidesen megkezdi.

Itt említjük meg, hogy Saáry Ákos távozásával kapcsolatosan Rácz Zsigi központi ügyv. alelnökre tett sértő kijelentéseicrt Rácztól levélben bocsánatot

kért és sajnálkozását fejezte ki magatartása miatt, melyet izgatott lelkiállapotban tanusított.

A budapesti helycsoport f. é. április 8-án húsvét vasárnap délután fél 6 órakor a zeneművészeti főiskola nagytermében hangversenyt rendez a cigányzenésztanhoz javára. A hangverseny iránt, melyen az egyesület nagy zenekara mellett kiváló budapesti művészek és énekesek vesznek részt, már most nagy az érdeklődés.

A székesfőváros köszönete a Balatoni ünnepélyen való részvételért. Liber Endre tanácsnok a következő levelet intézte Radics Bélához, aki a legutóbb a Balatoni Tündérest sikeréhez oly nagy mértékben járult hozzá egy 230 tagú cigányzenekar élén:

Mélyen tisztelt Uram! Budapest székesfőváros tanácsa nevében őszinte köszönetemet tolmácsolom önnek, zenekarvezető társainak és az összes közreműködő zenészeknek azért a szeretetreméltóságért, mellyel a székesfővárosi árvaházak árváinak javára rendezett Balatoni Tündérest sikerét érdeklődést keltő szereplésükkel előmozdították. Annál nagyobb köszönettel tartozom, mert ez a szíves közreműködés, amely nagymértékben hozzájárult ahhoz az anyagi sikerhez, mely a szegény árvák régóta megoldatlan nyári üdülésiének kérdését viszi egy lépéssel közelebb a megoldáshoz. Fogadja még egyszer Művész Úr őszinte köszönetemet azzal a kéréssel, hogy azt az összes szereplőknek legyen szíves tolmácsolni.

Sirkövet állított a cigányprimásnak, mert 25 év előtt a lakodalman muzsikált. Aradi tudósítónk jelenti Eberlein Ágoston aradi betónvállalkozó esküvőjén, mely huszonöt évvel ezelőtt folyt le Aradon, Erdélyi Tóni cigányprimás muzsikált. A vőlegény egyszer csak ráhajolt a primásra és felkiáltott:

— Tónikám, te fogsz muzsikálni az ezüstlakodalmon is.

Hátha addigra meghalok! — Kérdezte a Tóni.

— Akkor sirkövet állítok neked . . .

Erdélyi Tóni részt vett a világháboruban, a kárpáti harcokban súlyos lövést kapott, visszakerült szülővárosába, Aradra, itt nem sokára behalt a sebébe, és eltemették. Már szinte mindenki megfedkezett rólat de Eberlein Ágoston, aki most tartotta ezüstlakodalmanem fedkezett meg a 25 év előtt tett ígéretéről. Sír emléket állított a cigányprimásnak, amelyet most lepelleztek az aradi temetőben nagy ünnepélyességgel. A sírnál az összes aradi cigánybandákból összeállt nagy zenekar, az elhunyt primás fiának a vezetése alatt muzsikált.

Elítélték egy földbirtokost, mert megsértett egy cigányzenészt. Munk Imre földbirtokos a múlt nyáron Görömböly-Tapolcán mulatoit egy alkalommal s mulatozás közben Palócz Kálmán ismert miskolczi cigányprimás zenekarának egyik tagját a következő kifejezésekkel illette; „mars te büdös kontrás.“ Azután

pedig úgy meglökte a zenészt, hogy az elesett. Csütörtökön Biró Barna dr. büntelő járásbíró elé került az ügy, miután a zenész a földbirtokos becsületsértés és testisértés miatt feljelentette. A járásbíróság összesen 50 pengő pénzbüntetésre ítélte Munk Imrét.

Berkes Béla autói. Az amerikai magyar művészek között az utóbbi időben nagy sikere volt Berkes Bélának, az ismert cigányprimásnak bandájával Koncertjei, turnéja olyan jelentős anyagi sikerrel is végződött, hogy most már két autója és ötszobás lakása van. De míg ennek a társulatnak nagy a sikere, fájdalom, számos olyan művész él Amerikában, akik csak nagy nehézség árán tudják szükségleteiket megkeresni.

Meghalt Kuppi Jóska a bécsi legkedveltebb cigányprimása, aki mindig a legerősebb helyen játszott bandájával. Szegény Kuppi Jóska mindössze 35 éves volt s mindenki sajnálja korai elhunytát, mert nemcsak kitűnően húzta a magyar nótákat, de oly jó kedve volt állandóan, hogy magyar is, külföldi is, aki Bécset megjárta, örömmel mulatott vele.

Radics Béla diszruhája a Fővárosi Múzeumban. Amikor 1907-ben Vilmos császár meglátogatta a magyar fővárost és Ferenc József a budai várban fogadta a német uralkodót, Radics Béla muzsikált a fejedelmi vendégnek. Erre az alkalomra festői szépségű különleges diszruhát csináltatott, amelyet később is csak egészen kivételes alkalmakkor használt. Ezt a diszruhát most Radics Béla a Fővárosi Múzeumnak ajándékozta, amelynek igazgatója, Kuzsinszky Bálint dr. egyetemi tanár szép levélben köszönte meg Radics Béla ajándékát, hozzátéve, hogy a történelmi értékű diszruhát a múzeumban előkelő helyen fogja kiállítani.

Amikor miniszterelnökök huzatják a cigánynyal. Egy népszövetségi ülés után nagy vacsora volt Genfben, amelyen többek közt gróf Bethlen István magyar és Bratinau az időközben már elhunyt román miniszterelnök is résztvettek. A hangulat csakhamar emelkedetté lett, mivelhogy magyar cigány húzta az uraknak. Kinek-kinek a kedvére valót. Széles jókedvében egyszerre csak Bratinau is magához inti a primást, valamint sug a fülébe, amire a primás bólint a fejével s a következő percben bandája már rá is zendít a megrendelt nótára:

— Nem loptam én életemben! . . .

Bethlen István gróf csak hallgatja, csak hallgatja a nótát, rápislog oláh kollegájára s amint a cigány abbahagyja, kiadja a parancsot: No, most az én nótámat! Nem is mondja, hogy melyiket, a banda ugyanis tudja. Szélesen hömpölyögve a terem boltíve alatt, már szól is a nóta:

— Hazudik a muzsikaszó! . . .

Budapesti cigányzenére táncoltak a müncheni magyarok. Február 1-én este 11–12 óra között történt meg az első nemzetközi rádióközvetítés Magyarországiól külföldre. A müncheni magyar kolóna

bálja alkalmából a Magyar Telefonhírmondó és Rádió Társaság „Magyar Est”-et rendezett és azt a magyar királyi posta kábelben Bécsen és Nürnbergben át továbbította Münchenbe a Deutsche Stunde müncheni négykilovattos adóállomáshoz, ahonnan rádióan adták a magyar programot a bajor rádióhallgatóknak. A müncheni magyar kolónia báltermében hatalmas hangszórók vették fel a magyar programot, úgy hogy a rádió egy darab Magyarországot varázolt az Isarmenti nagyvárosba. A bajor posta, valamint a müncheni adóállomás vezetősége táviratban üdvözlötték a Magyar postát és a magyar rádiótársaságot a nagyon sikerült kísérlet alkalmából. Velics László magyar konzul, a bál elnöke pedig táviratban számolt be arról, hogy a bál résztvevői könnyezve hallgatták az üdvözlő beszédet és meghatva énekelték a hazáról közvetített zene hangjaira a magyar Himnuszot. A közönség két teremben táncolt nagyváradi Bura Károly zenéjére.

Elhunyt cigányzenész. Siket Bálint ismert alakja volt a debreceni zenészevilágnak. A klarinétot játszóita teljes készséggel s mint klarinétos a Magyar testvérek zenekaránál kezdte meg pályafutását a régi jó világban. Volt klarinétosa Rácz Károly zenekarának is, majd Kiss Béla bandájába lépett be. Kiss Bélát ugyanis rokonai kötelékék fűzték hozzá, amennyiben a sógora volt. — Most azután az öreg cigány félesztendei betegeskedés után meghalt.

Nyári Józsi visszamegy Amerikába. Nyári Józsi a világhírű soproni cigányprimás, akinek tavalyi amerikai turnéja valóságos diadalutja volt a magyar nótának és muzsikának a tengeren túl pár nap mulva ismét utra kel az újvilág felé. Hamburg impresszáriója San-Franciskoba és Newyorkba szerződtette 6 hónapos vendégszereplésre Nyári Józsit és ujjonnan szervezett zenekarát igen előnyös anyagi feltételek mellett. A zenekart elkíséri Major Magda, berlini magyar énekesnő, aki szöveget is ad majd a világhűdítő magyar nótának.

Cigányprimások háboruja az elsőségért.

Napokon át elkeseredett cigányversengésen izgult, mulatott Sátoraljaúj hely. Sőt a háborúskodás még most sem szűnt meg és újabb érdekes fordulatokat ígér. Úgy kezdődött, hogy Oláh Imre, a Központi kávéház primása egyszer becsmérősen nyilatkozott Müller Jósikáról, a Pannónia primásáról.

— Nem tud a Jóska muzsikálni! — mondta megvetően.

Persze a hír még aznap eljutott Müller Jósikához, aki szörnyen felháborodott és fogadkozott, hogy nem hagyja annyiban a dolgot. Nem is hagyta. Másnap a „Zemplén” című helyilap útján hangversenyen való mérkőzésre hívta ki vetélytársát. Ez a lovagi mérkőzés tegnapelőtt este játszódott le a zsúfolásig megtelt Központi kávéházban nagy érdeklődés mellett. Egy tekintélyes polgárokból álló zsüri helyezkedett el az egyik asztalnál, köztük

Guth Zoltán zenetanár és Matyasovszki Sándor. Rájuk várt a nehéz és kényes feladat, hogy a győztesnek adják a babért.

Először Oláh Imre muzsikált, aztán Müller Jóska következett. Mindegyik kitett magáért. Volt sok dörgedelmes taps, de mintha a tapsból több jutott volna Müller Jósikának. Éjfél előtt a zsüri tanácskozásra vonult vissza s az izgalmas várakozás ideje alatt Oláh Rudi és Jónás Barna bandái szórakoztatták a közönséget. Végre bevonult a zsüri és az elnök kihirdette az ítéletet.

— Oláh Imre bandája — hangzott a döntés — valamivel jobb, azonban a két banda közt nincs olyan jelentékeny különbség, hogy nyugodt lelkiismerettel egyiket a másik fölé lehetne emelni.

A diplomatikusan homályos döntés nagy izgalmat keltett. A zsüri asztalát valósággal megrohanták. Fűlsiketítő hangzavar támadt, amelyben persze a cigányokat illette az oroszlánrészt. Müller Jóska óvást jelentett be a zsüri ítélete ellen. A primások hangászi párviadala valószínűleg meg fog ismétlődni és a legközelebbi mérkőzést, úgy beszélük, már a színházban fogják megrendezni.

A speciális nagy üzem előnye. Az iparcikkek előállítására terén mutatkozó technikai fejlesztés külön bámulatra méltó abban a tekintetben, hogy az izlés és igény ezer meg ezer változóját hovatovább maradék nélkül elégítik ki. Csodálatosan tapasztaljuk azt például a hangszeriparban, ahol a hangszerek külső és belső tulajdonságainak rengeteg különbözősége az izlésbeli és egyéb követelményeinek legalább is ugyanakkora tömegével áll szemben. Utóbbinak kielégítését Sternberg Hangszergyár által érte el, hogy minden hangszerre speciális osztályt létesített a Rákóczi-ut. 60. szám, zenepalotában.

királyi udvari szállítók
Budapest, VII.,

Legújabb modellű Saxaphonok. Zenekari cimbalmok. Tárogatok. Klarinetek legfinomabb és tartós kivitelben. Régi és új mester- és zenekari hegedűk.

hangszergyár a
Rákóczi-ut 60.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: dr. Járosi Jenő,
Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 35.

Weinberger-nyomda, VIII. Német-u. 27 Telefon J. 322-37